

TEKSTILNI BARONI SO PROTI OSEMURNIKU

Angleški tekstilni podjetniki priporočajo svetovno konferenco zastopnikov tekstilne industrije, da se izrečejo o 48 urah dela v tednu.

New York, N. Y. — Ameriški tekstilni podjetniki ne kažejo nobene volje, da se udeležijo svetovne konference zastopnikov tekstilne industrije, na kateri naj bi se razpravljalo, da se povsod uvede 48 ur dela v tednu.

Tekstilni listi v New Yorku poročajo na podlagi poizvedovanj, ki so jih uvedli, da izvedo, kako ameriški podjetniki sodijo o predlogu angleških tekstilnih podjetnikov, da ameriški podjetniki zavzemajo reakcionarno stališče.

Angleška federacija tekstilnih podjetnikov priporoča, da se skliče konferenca, na kateri se naj razpravlja o skrajšanju delavnika.

„Ne verjamem, da se ameriški bombažni tovarnarji zanimajo za mednarodne delavske probleme,“ je izjavil William McLaurin napram zastopniku strokovnega lista „Daily News Record“. McLaurin je namreč tajnik angleške podjetniške organizacije. Uradniki zvezne vlade v Washingtonu pa pravijo, da vlada ne more podpirati take konference, ker se tiče delavstva in ker taka vprašanja spadajo v področje posameznih držav.

Ako bi bila celotna odpravljenost delavstva, bi se podjetniki kaj hitro pričeli zanimati za mednarodno konferenco. Če bi ameriški podjetniki ne imeli prilike seliti svojih podjetij v južne države, kjer dobe delavske moči poceni, kjer ni zaščite za otroke in žene pri tovarniškem delu, bi se pa ameriški podjetniki še hitreje prijavili, da so za mednarodno konferenco. Taka je sodba med ameriški in organiziranimi delavci, zakaj se ameriški tekstilni podjetniki ne zanimajo za mednarodno konferenco, ki jo priporočajo angleški podjetniki.

Tellez se vrne na svoje mesto v Washingtonu

Mehiški poslanik se čudi, zakaj je bilo toliko krika radi njegovega odhoda.

Mexico City, 9. marca. — Manuel Tellez, mehiški poslanik v Washingtonu, je včeraj končal s predsednikom Callesom in zunanjim tajnikom Saenzom. Poslanik je rekel v intervjuju z ameriški poročevalci, da se vrne v Washington v par tednih. Tellez je dalje rekel, da se čudi, zakaj je bilo toliko hrupa radi njegovega odhoda. Vse govornice o krizi, napetosti in prihajajočem prelomu med Ameriko in Mehiko so izmišljene; je dejal poslanik. V notah, ki so bile izmenjane zadnje tedne med obema vladama; ni nič važnega, a je manj senzacionalnega. Njegov odhod v Mehiko je pravišnega značaja.

Ruthenbergov pepel na potu v Rusijo.

New York. — Okrog tisoč članov komunistične stranke je v torek sprejelo žaro s pepelom Charlesa E. Ruthenberga, umrlega tajnika stranke, ko je došla na postajo Grand Central. V povorki so bile redne zastave. Pepel bo v New Yorku do četrtega zvečer, nakar bo odpotovan v Moskvo, kjer bo pokopan pod obzidjem Kremļa poleg ruskih revolucionarjev.

Organizirano delavstvo se zanima za mladino

Delavska mladina je izpostavljena direktnim in indirektnim protidelavskim vplivom.

New York, N. Y. — Strokovno organizirano delavstvo se je pričelo zanimati veliko bolj za delavsko mladino, kot v prejšnjih letih. Joshua Lieberman, tajnik mladinske organizacije „Pioneer Youth“, poroča, da je pet in sedemdeset unij poslalo svoje zastopnike na četrti letni kongres organizacije.

Temu zborovanju je predsedoval Thomas J. Curtis, predsednik tunelskih delavcev in bivši predsednik Državne delavske federacije.

Lieberman naglašja, da so otroci vedno izpostavljeni direktnim in indirektnim protidelavskim vplivom.

Akcija proti levemu krilu krznarske unije

Tri podružnice in skupni odbor suspendiran, štiri in trideset članov izključenih.

New York, N. Y. (F. P. — Organizacija krznarskih delavcev „Int'l. Fur Workers“ je na podlagi preiskave Ameriške delavske federacije podvzela dolgo pričakovano akcijo proti levemu krilu krznarskih delavcev, ki kontrolirajo štiri newyorške podružnice in skupni odbor.

V smislu narodne politike Ameriške delavske federacije, je to element levice, ki se izločuje, so bile štiri podružnice in skupni odbor suspendirani, 34 članov pa izključenih. Obtožbe, radi katerih je bila akcija podvzeta, so prišle za one, ki so prizadeti, nepričakovano z mednarodnimi odločbami. Največ obtožbe je povzročilo poročilo o preiskavi Ameriške delavske federacije, ki je preiskavala upravo sedemnajst tednov trajajoče stavke in ki je pridobila krznarskim delavcem štirideset ur dela v tednu.

Dasiravno niso navedene obtožbe o podkupovanju policije v obtožbi internacionalne proti voditeljem stavke, bo izpoved Ameriške delavske federacije o tem predmetu vseeno predložena županu Walkerju. Predložil bo to izpoved William Green v teku enega tedna. Detajlirane odgovore na obtožbe internacionalne so pripravile podružnice, skupni odbor in prizadeti člani. Ben Gold, upravitelj skupnega odbora in mladi vodja stavke, izjavlja za skupino, da akcija proti njim ni bila ustavna. Kršena je bila ustava organizacije krznarskih delavcev „Int'l. Fur Workers“ in Ameriške delavske federacije, ker se niso obtožbenim izročile obtožnice že naprej in dala prilika, da zagovarjajo samega sebe pri obravnavi. Tako izjavlja Gold.

Medtem pa izločena skupina še vedno funkcionira, skupni odbor in odborniki podružnic pa izjavljajo, da so se odločili kljubovati odredbam. Izredni odbor Ameriške delavske federacije, ki ga je internacionala določila, da prevzame sklade in lastnino, še ni prišel v osebi ali poslal svojega agenta, da prevzame fizično kontrolo. Matthew Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije in izvršujoči predsednik Narodne civilne federacije, Hugh Frayne in Ed. F. McGrady, organizatorja Ameriške delavske federacije, tvorijo odbor.

Podružnice so obdržale seje, ko so prejele obvestilo o obtožbi in suspenziji, so odglasovale za prenehanje poučevanja evolucije v pet in dvajset dolarjev izredne plače ruskih revolucionarjev.

ŠTRAJK KROJAČEV ODVRNEN V PHILADELFIJI

Pogodba je veljavna za pet tisoč delavcev in padeset podjetniških tvrdk.

Philadelphia, Pa. — Organizacija krojaških delavcev „Int'l. Ladies Garment Workers Union“ je podpisala novo pogodbo s petdesetimi tvrdkami, ki so se združile v podjetniški organizaciji. Te tvrdke izdelujejo ženske obleke in bluze. Delavcev je prizadeh pet tisoč. Pogodba ne prizna 40 ur dela v tednu, ampak 44 za leto 1927.

Delavci so plačani za pet praznikov in določeno je minimalna mezdja. Ako je delo od kosa, tedaj poseben komitej določi cene. Ob času slabe sezone se delo enakomerno razdeli. Odbor, ki sestoji iz podjetnikov in delavcev, ima nalogo, da skrbi za sanitarno razmere v delavnici.

Sporazum je preprečil splošno stavko v tovarnah, v katerih izdelujejo ženske obleke in bluze. Nekaj podjetnikov je pa še, ki niso podpisali pogodbe. Ti podjetniki se bodo morali podati, ker so ostali osamljeni. Kakšnih petdeset drugih podjetnikov se ne pogaaja z unijo. Ako se teh petdeset neodvisnih podjetnikov pridruži podjetniški organizaciji, je vprašanje, za katerega se ne briga unija, ampak o njem imajo odločiti podjetniki sami. Unija se poteguje za to, da ti podjetniki podpisajo pogodbo in se strogo ravnajo po nji.

Velika stavka na Poljskem

180,000 tekstilnih delavcev ostavilo tovarne.

Varšava, Poljska, 9. marca. — V tekstilni industriji v Lodzu in drugih mestih Poljske je včeraj izbruhnila generalna stavka. Okrog 180,000 delavcev je stopilo v boj in ustavilo obrat v vseh tekstilnih tovarnah. Oni menijo, da ne marajo, da se jim bodo smejali kot dijakom na tennesseški univerzi.

New York, N. Y. — Dijaki v državi Arkansas so poslali peticojo državnim poslancom in senatorjem, da naj glasujejo proti protirevolucionarnemu zakonu. Mi ne maramo, izjavljajo v svoji peticiji, da se nam bodo smejali kakor dijakom s tennesseške univerze in nas bojkotirali na večjih univerzah in na zdravniških šolah, ker prihajamo iz arkansške državne univerze.

Arkansški profesorji so protestirali v imenu akademične svobode proti nameravanemu zakonu.

Chilski diktator izganja komuniste na otok.

Santiago, Chile, 9. marca. — Vojaški diktator Ibanes je v zadnjih dveh tednih deportiral več sto komunistov na otok Mas-a-Fuero, ki se nahaja 500 milj od obrežja v Pacifiku. Diktator je dovolil komunistom, da so vzeli svoje družine s seboj.

Moroneci zakonito pristeti slaboumnim?

Springfield, Ill. — Ako bo postala predloga, ki je sedaj pred Illinoisko legislaturo, zakon, tedaj bodo takozvani moroneci uvrščeni v kategorijo umobolnih. Tozavedno predlogo je predložil nižji zbornici poslanec Church iz Evanstona.

Dijaki zahtevajo svobodo pouka. Minneapolis. — 5000 dijakov z minnesotske univerze je 8. t. m. podpisalo protest proti nameravanemu zakonu za prenehanje poučevanja evolucije v javnih šolah Minnesote.

Diktator ukazal pomoriti ruske revolucionarje

Sovjetski diplomatje odločno protestirajo in grozijo s prelomom, ako ne bodo emisarji izpuščeni. Revolucionarji blokirajo Šangaj od suhe strani. Reakcionarne čete razpadajo.

London, 9. marca. — Iz Pekinga je prišla vest, da je mandžurski diktator Cingtsolin odredil eksekucijo vseh ruskih komunističnih emisarjev, ki so bili ujeti 1. marca na parniku „Pamjat Lenina“ v Nankingu. Na parniku je bila tudi soproga Mihaela Borodina, ruskega svetovca pri kitajski ljudski vladi v Hankovu. Borodina žena je izvesta od smrtne obsodbe. Ujetniki se zdaj nahajajo v Tainanu, glavnem mestu province Šantung, kjer se nahajajo čete ruskih belogardistov, ki so v službi Cingtsolina. Eksekucija se ima izvršiti na zahtevo teh bivših caristov.

Cingtsolin pravi, da je sovjetski parnik „Pamjat Lenina“ privedel v Nanking veliko število kitajskih in ruskih revolucionarnih agitatorjev, ki so bili namenjeni za propagando v severnjaški armadi. Na parniku je bilo na tone kitajskih revolucionarnih tiskovin.

Sovjetsko poslanstvo v Pekingu ljuto protestira proti izvršitvi odredbe in zahteva, da Italijanska vlada je odobrila pogodbo z Rumunijo, s katero priznava aneksijo Besarabije.

Mussolini podpri Anglijo proti sovjetom

Zeneva, 9. marca. — Angleški zunanji minister Chamberlain, ki se mudi v Zenevi na seji sveta Lige narodov, se je včeraj očitno smehljaj, ko je Italija naznanila, da je ratificirala pogodbo z Rumunijo in s to pogodbo priznala, da ruska anektirana provinca Besarabija po pravici pripada Rumuniji.

V Zenevi nihče ne taj, da je Velika Britanija pridobila Italijo za ta korak. Sovjetska vlada še vedno smatra Besarabijo za del sovjetske Unije in pod nobenim pogojem ne prizna aneksije, vzel česar je vedno v napetih odnosih z Rumunijo. Ratifikacija rumunsko-italijanske pogodbe je pokazala, da Mussolini podpira Anglijo v njeni protisovjetski politiki.

Chamberlain zdaj poskuša pridobiti Nemčijo v kolo protisovjetskih sil. Vsak dan konfira privatno z nemškimi zunanjim ministrom Stresemangom.

SODNIJSKA PREPOVED NI POMAGALA.

Restavracija je podpisala pogodbo z unijo.

Newark, N. J. — Sodnijska pogodba ni prav nič pomagala tvrdki Ryno & Nelson, ki je upala, da s pomočjo sodnijske prepovedi drži proč organizirane delavce od svoje restavracije. Tvrdka je podpisala sedaj pogodbo z unijo. Sodnijsko prepoved je tvrdka izposlovala že lani v mesecu decembru. Denar, izdan za sodnijsko predlogo, je bil slabo naložen.

Dvakrat razporočena, trikrat omožena, želi razporoko.

Chicago. — Že trikrat je bila prostovoljno v zakonski jarem, dvakrat je bila že razporočena, sedaj zahteva sodnijsko razporoko od istega moža. To je žena bogatega prekupevalca in posojevalca denarja, Henrija Handela. Mož dobi, da ji je krut, kakor ga je obdžila pri prejšnjih dveh razporokah.

DENVERSKI SUROVEŽI VREDNI OSTRE KAZNI

Unija za ameriške civilne svobodščine je apelirala na župana, da uvede takoj preiskavo o bličanju dijaka.

New York, N. Y. — Unija za ameriške civilne svobodščine je brzojavno apelirala na župana B. F. Stapletona v Denverju, da se takoj uvede stroga preiskava glede bličanja dijaka Ralph Batchelea, voditelja v dijaških aferah v Denverju in predsednika Društva mislecev, in dožene, kdo so njegovi napadalec, nakar naj se najstrože kaznujejo.

Neznani barbari so bledeli dijaka Batchelea, ker je aranžiral debato o zakonu med sodnikom Ben Lindseyjem, članom denverskega sodišča, in rev. dr. Burris A. Jenkinsonom, ki je pastor krščanske cerkve na Linwoodovem bulvardu v Kansas Cityju. Dan kasneje, ko so ga airovine bledale, da je koža visela z njega, so ga neznani zlikovci ukradli iz bolnišnice in odvedli, neznanu kam. Od tistega časa še ni bilo slišati besede o njem. Dr. Harry F. Ward, ki je predsednik Unije za ameriške civilne svobodščine, izjavlja, da je napad na dijaka najstrovejše čin kukluksklanizma in zaničevanje civilnih pravic, kar jih je bilo dozdaj poročanih. Županu je bilo priporočeno, da šteti Lindseyja in Jenkinsona, ki sta debatirala.

Zamorci zahtevajo protitilničarsko postavo

Obrnili so se na predsednika Coolidgea za podporo. Mimsourški legislaturi je bila predložena protitilničarska predloga.

New York, N. Y. — Voditelji zamorcev v New Yorku in drugih severnih mestih so se obrnili na predsednika Coolidgea, da apelira pred zaključkom kongresa, da sprejme protitilničarsko predlogo. Dalje so zamorci apelirali na predsednika, da si prizadeva odpraviti razlike med zamorci in belopoltnimi v vladnih departmentih in pomaga, da bodo zamorci v južnih državah prišli do volilne pravice. Prvo linčanje v letu 1927 je bilo izvršeno v Texasu. Cestna drhal je obesila pet in trideset let starega zamorca, ker je z nožem prizadljal rano nekemu belopoltniku.

Protitilničarska predloga je bila predložena v legislaturi države Missour. Predložil jo je zamorec John Davis, poslanec iz okraja St. Louis. Predloga proglašala linčanje za hudodelstvo, ki se kaznuje z jetniško kaznijo od dveh do deset let. Po tem zakonu je družina upravičena tirjati od okraja, v katerem se je izvršilo linčanje, pet tisoč dolarjev odškodnine.

Gorkij povabljen domov.

Moskva, 9. marca. — Maksim Gorkij, znani ruski revolucionarni pisatelj, ki že več let živi v Italiji, je bil te dni povabljen od sovjetske vlade, naj se vrne v Moskvo k desetletnici Unije sovjetskih republik, ki se proslavi letošnjo jesen. Ako se Gorkij odzove, ga počaka poseben vlak na meji in pripelje v Moskvo, kjer najde častno mesto med starimi revolucionarji.

Mussolini pobasal katoliške unije.

Rim, 9. marca. — Mussolini je včeraj naznanil na kabinetni seji, da so vsi katoliški delavci v Italiji zdaj srečno vključeni v fašistovskih delavskih sindikatih.

Rekorden boj za ohranitev življenja

Bolnik, ki je prenehal dihati v nedeljo, še vedno dobiva khlk v telo z umetnim dihanjem.

Chicago. — Množica moških z dvema zdravnikoma na čelu je na delu noč in dan že tri dni v St. Francis Hospitalu v Evanstonu, da oživi človeka, ki je naravno prenehal dihati zadnjo nedeljo zjutraj.

Albert Frick iz bližnjega predmestja Park Ridge, star 22 let, je zadnji četrtek zbolel za črvesno influenco, ki se je kmalu razvila v paralizo. Odpeljali so ga v omenjeno bolnišnico. V nedeljo zjutraj je paraliza dosegla pljuča, ki so prenehala delati. Frick je prenehal dihati in v eni minuti bi bila nastopila smrt.

Zdravnika dr. Thomas E. in H. H. Conley sta takoj začela umetno dihanje na bolniku. Vsak je delal na eni strani pljuč, stiskal in spuščal kakor pri naravnem dihanju, tako da je telo dobivalo kisik. Ko sta se utrudila, sta dobila pomočnike. Kmalu so poklicali Frickove prijatelje in tovariše na pomoč. Public Service kompanija v Park Ridge, pri kateri je bil Frick zaposlen, je poslala 56 mož, ki so se organizirali v štiri skupine in po dva se vedno vrstila pri delu na pljučih. To delo se nadaljuje do tega momenta, ko to pišemo, že četrta dan. Zdravnika, ki nadzorujeta delo, upata, da Frick prične sam dihati v prihodnjih štirindvajsetih urah.

Ognjegasci ne smejo preklinjati!

Toronto, Ont., Kanada. — Mestni svet v Petersburgu je zaključil, da ognjegasci ne smejo preklinjati, kadar so na delu. Predlagatelj nove postave je dejal, da ljudje, ki gledajo požar, ne morejo uživati prizora, če gasilci kolnejo kot Italijani!

Pokladalec opeke je dobil 14 let zapora.

Chicago. — William Green, 23 let star zidar, je bil včeraj pred poroto spoznan krivim v mora nekega neznanca ter obsodjen na 14 let zapora.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cileiro \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$3.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$3.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum: v oklepaju n. pr. (Feb. 28-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BARTULOVICEVA RAZLAGA NE DRŽI.

Ernest Bartulović, alias Charles Novak, je napisal svojo razlago o pisanju jugoslovanske frakcije jugoslovanskim frakcijam. Taka razlaga kot jo je napisal Bartulović, je mogoče dobra v norišnici, ni pa za javnost. V norišnici mu bodo verjeli, da lahko jugoslovanska frakcija, kot del komunistične enote izdaja fermane na jugoslovanske frakcije, ki so ravnotako komunistične kot ona frakcija, pri kateri načeljuje Bartulović. Ako bi bila resnica, kar trdi Bartulović, bi lahko vsaka jugoslovanska frakcija razpošiljala fermane drugim jugoslovanskim frakcijam, torej tudi oni, pri kateri je za načelnika Bartulović. Če so to narodne jugoslovanske komunistične frakcije, tedaj imajo tudi vse enake pravice do izdajanja fermanov drugim jugoslovanskim komunističnim frakcijam, torej tudi oni, kateri načeljuje Bartulović. Vprašanje pa nastane, zakaj ima pravico samo ona frakcija, kateri načeljuje Bartulović izdajati fermane drugim jugoslovanskim frakcijam, ako so vse jugoslovanske frakcije enakopravne?

Bartulovičeva razlaga ima namen, prikriti, kakšne so te jugoslovanske frakcije, ki so pod oberkomando Bartuloviča, katerih naloga je, da rujejo v bratskih podpornih organizacijah, dokler jih ne spravijo nazadnjakom, službolovcem in drugi taki svojati v roke.

Če bi bilo delo Bartuloviča odprto, kakor se Bartulović trudi dokazati, da je, tedaj bi ne bil čakal, da sta izšli v "Zajedničarju" omenjeni okrožnici, ki dokazujeta, da nečlani jugoslovanskih podpornih organizacij hočejo ukazovati članom jugoslovanskih bratskih podpornih organizacij, torej tudi članom SNPJ, kaj morajo storiti in kaj ne, ampak bi bil poslal ferman uredništvu "Radnika" in "Delavca", da takoj priobčita obe okrožnici. Tega pa Bartulović ni storil, ampak je bil silno presenečen, ko je videl, da sta bili obe okrožnici priobčeni v "Zajedničarju", skoraj dva tedna kasneje pa v "Prosveti". Na to je malo počakal, da je dobil malo sape in se je pričel po svoji stari navadi kobacati iz kaše, v katero je zašel, češ, da se bojuje proti nazadnjaštvu v jugoslovanskih bratskih podpornih organizacijah. Ako bi bila ta Bartulovičeva trditve resnična, tedaj bi delal to, da pride malo več naprednega duha v Kranjsko slovensko katoliško jednoto in bi se ne zaganjal v Slovensko narodno podporno jednoto, češ, da je to nazadnjaška bratska podpora organizacija, ki ima v svojem vodstvu večinoma same nazadnjake. Bartulović je šel še dalje in sicer tako daleč, da je črpal iz napadov v franciškanskem listu, t. j. "Amerikanskemu Slovincu", da dokaže, da je S. N. P. J. nazadnjaška. Tako je Bartulović postal idejni tovariš Kazimirjev, Črnetov, Fratrov in patrov, katerim je Slovenska narodna podpora jednota trni v peti.

V svoji razlagi se skrbno izogiblje dejstva, da je bilo od 140 delegatov, ki so tvorili progresivni Blok na konvenciji HBZ, samo štirideset komunistov. Ruthenberg-Fosterjeve šole ali skupine. Kdo in kaj so bili oni, ki niso pripadali k tej skupini? Ali je bil kraljevaški duhoven Gršković komunist ali človek, ki se lahko prišteva med napredne elemente? Ali ni to tisti Gršković, ki je v vojnem času denunciral vse, ki niso trobili v njegov kraljevaški rog? Ako je to tisti Gršković, tedaj je ta človek ravnotako napreden, kot tisti Stipanovič, ki je hotel po izjavi Bartuloviča pripeljati neke pobožne opatice v hrvatsko sirotišnico. In ta Gršković je bil vodja "progresivnega" bloka na konvenciji H. B. Z.!

Ali je Bartulović s svojim naprednim blokom delal v HBZ, za napredek, ko je v družbi tega Grškoviča delal nato, da so bili poraženi socialisti in komunisti, ki jih on nazivlja cvetkovec, ker niso hoteli priznati Ruthenberg-Fosterjeve oberkomande in Bartulovičeve podkomande?

Bartulović nas bo prepričal, da dela za napredek v jugoslovanskih bratskih podpornih organizacijah, kadar bo od jugoslovanske komunistične frakcije objavil zapisnike in okrožnice, poleg njih pa tudi okrožnice, ki prihajajo od njegove oberkomande. Bartulović bo že dovolil, da imajo člani Slovenske narodne podporne jednote toliko

razsodnosti, da bodo znali presoditi, ako bodo čitali zapisnike in okrožnice Bartulovič in njegove oberkomande, ako sta njegovo delo in delo njegove oberkomande v škodo ali korist Slovenske narodne podporne jednote. Bartulović, karte na mizo, če igrate pošteno igro!

SLIKE IZ NASELBIN

Delavci volite svoje kandidate!

Duluth, Minn. — V soboto dne 12. marca se vršijo primarne volitve za dva komisarja za mesto Duluth, Minn. Delavstvo in mali trgovci, organizirani v farmarsko-delavski stranki, so postavili svoja kandidata, in sicer Jas. E. Foubisterja in Chris E. Evansa. Če bo delavstvo nastopilo složno, smo zmage gotovi. Oba kandidata imata čisto preteklost, sta napredna in imata oba več let kariere v delavskem naprednem gibanju; oba sta sposobna za urade in je dolžnost delavstva, da jih nominira in pri glavnih volitvah dne 5. aprila izvoli v urade.

Kandidatov je trinajst, izmed katerih bodo nominirani štirje. Več jih bo prišlo in reklo, da so delavski kandidati, delavstvo pa naj stoji pri svojih kandidatih. Zgoraj omenjena sta edina, ki sta postavljena od delavstva. Delavstvo, ne daj se blufati in voli svoje kandidate. — John Kobl.

Predpustna nedelja, kranjske klobase in veselice sv. Janezov.

Milwaukee, Wis. — V S. S. Turn dvorani je vladalo običajno razpoloženje. Veleimenitni, veleostojni možje, možje s krščansko moraljo, s polnimi žepi in plitkim razumom, držijo veleimenitne govore za baro, povzdigujejo "našo" dično jednoto v deveto nebo in cvikec teče v potokih. Predpustna nedelja, predpustno razpoloženje, predpustna želja. Po dvorani se razlegajo cvileči glasovi predpustnega jazza in mladina s predpustno maniro se vrti in zvija.

Zvečer. Bliža se slavnostni trenutek, ko mora častivredni predsednik častivrednega društva pozdraviti vredno občinstvo in se mu zahvaliti za običajno poštrevajnost, solidarnost in proslaviti vse druge lepe čednosti.

"Luči ugasni in kadar bom stal na odru, jih zopet prižgi." Svečanostno razpoloženje. — Tukaj sem, mož, ki vas vodi, vaš predsednik. Trobenta poje, pred odrom se zbere mala skupina, zbijačo šale — v ozadiju hrup, ropot — zopet trobenta — luči ugasnejo in za trenutek nastane tišina. Zopet se začari po dvorani in luči vzbudijo prejšnji nemir. Na odru predsednik — poklon, dvigne roke — zopet poklon. Kaj, ali ne bo miru? Ali me ne vidite? Poslušaj prosim. Poslušaj, "spie", prosim — trobenta — tra ra ra ra — nemir, smeh — pustno razpoloženje, vinski duhovi. Končno zavladala mir — pred odrom — govor:

"Čenjeno občinstvo, dragi bratje in sestre. Danes je predpustna nedelja in zahvalim se vam za obilno udeležbo. Udeležba ni tako obilna kakor smo pričakovali, toda danes je predpustna nedelja in se vam zahvalim za obisk" — ploskanje, smeh, ropot — konec.

Trudne pozne ure. Na bari kup klobas. Kam damo klobase? Tri funte jih je. Dajmo jih delavnim članom, ki so celi dan delali. Klobase se razdele, potem se šteje denar. Nastopi predsednik. Kam pa te klobase? Razdelili jih bomo med delavne člane. Kaj, kdo je to dovolil? Klobase se bodo delile kakor bom jaz rekel, jaz predsednik društva sv. Janeza K. S. K. J., da. Kaj ti, smrčavec? Jaz smrčavec? — Greenhorn, porka luj amen duš. Gnječa, prerivanje. Klobase na kup. Toda nenadoma afrič nekaj po zraku — klobasa, in še ena, potem sledi ploha klobas, kriki, ropot, ponoven naskok na klobase, ki letijo po zraku poleg odtrganih kravat, ovratnikov, klobukov in čepic. Mir, mir prosim, saj ste vendar bratje in ne divjaki.

Zadnje dejanje: Kaj pa ti, ti boš meni kaj očital? Ti se boš postavil? Vlaščil si se. Ti tudi, orka luj. Kaj, ti boš mene? In

pričelo se padati batine, nekdo zleti po stopnicah in za njim vpije: "Da ne boš vrst polomu". Ropot, kriki in nenadoma — tema. Po National Ave. pa teče nekdo, kakor da bi iskal svojo izgubljeno moralo. — Tomaž.

NAŠI ODRI

"Vdova Rošinka."

Cleveland, Ohio. — Zelo redke so v naši literaturi daljše izvirne komedije, toda kolikor jih je, se vse odlikujejo po pristnem domačem humorju, ki se dokaj razlikuje od drugih, recimo od francoskega. Ena najnovejših in najduhovitejših je brezdvomno Cvetko Golarjeva "Vdova Rošinka", katero vpripori v nedeljo 13. marca dramsko društvo "Verovšek" v Slovenskem delavskem domu v Collingwoodu. Snov te komedije je pisatelj črpal iz naše slikovite Gorenjske, in priznati mu moramo, da pozna do pičice odtonne razmere. Igra je lahko umiljiva in vsebuje poleg humorja tudi mnogo realizma. Je to povojno delo, kjer se še opazijo sledovi razburkanega družinskega življenja, ki je posledica zadnje svetovne vojne. Življenje se pokaže tako kot je, brez vsake moralne krinke. Po merodajnih podatkih je bila vpriporitev te komedije na gotovih odrih v Sloveniji od strani licemercev prepovedana in zato je povsod dosegla velikanski uspeh, ker ... saj veste prepovedana stvar vleče, in ne brez vzroka. Vsa stvar se završi nekako tako-le: Postarana, toda imovita in še vedno greha vredna vdova Rošinka se s posredovanjem romarja Balantača do ušes zaljubi v postavnega fanta Rožmanovega Janeza. Kljub starostni razliki ga že skoraj vjame v svoje mreže, toda muhasti Amor ji prepriča njene nakane. Vdova ima namreč krasno hčer Manico, originalno gorenjsko dečko, v katero se Janez nehoče zaljubi in tako povzroči ljubosumnost med njima. Toda Rošinka izkušena v ljubzenskih zadevah se ne da kar tako ugnati v kozji rog, porabi vso svojo bistroumnost, ga povabi na sestanek ter ga deloma upijani, no in v takem stanju, kdo bi se ne ustavil! — sledijo strastni objemi in poljubi. Toda ojoj, nenadoma se pojavi Manica in konec je lepih sanj. Rošinka se odpravi na božjo pot k sv. Antonu. — Janez porabi to priliko in se zopet sprijazni z Manico — toda zopet smola v usodnem trenutku, je že zopet mati za petami. Rošinka zavzame sedaj drugo taktiko. Pod pretezo bolezni pošlje po Janeza in ga skuša z vso žensko pretnatnostjo zapečlati, čemur se pa on odločno upre in zbeži. Rošinka se uda v svojo usodo in končno tudi dovoli v zakon Janeza in Manice.

V igro so vpleteni tudi drugi nič manj važni karakterji, kot snubači, svatje, precej navihani pastir itd. Da bi igra dobro vpriporjena, vam jameljo naši marljivi diletantje, ki vsi pravijo "da gredo 'over the top'". No, kdor jih pri vajah opazuje, jim tudi verjame. Zato pa po hitite vsi v nedeljo zvečer v Slovenski delavski dom, katerega cilj je kultura in napredek! — F. Cesen, režiser.

Vpriporitev "Hrbtenice" v Sheboyganu.

Krasen spomladni dan me je zvil, da sem se prošle nedelje odpravil iz milijonskega mesta na štirinasto pot iz Chicago v prijazno slovensko naselbino ob Michigananskem jezeru — v Sheboygan.

Omenjenega dne 344 SNPJ vpriporilo Molekovo igro "Hrbtenica". Program večera je bil obsežen: petje, deklamacije, nagovori in igra ter ples. Sicer je program pričel točno ob 7.30, a je vzel uro časa predno je prišla igra na program. Radi tega in pa radi mojega povratka ob devetih, sem bil prikrajšan na igri za celi dve dejanji: videl sem jedva prvo.

Dvorana rojaka Fluderjčka je bila polna, večje število občinstva ni dobilo vstopa, ker se ni zdelo merodajnim faktorjem vredno aplicirati na črta Ribničanov, da bi jo razširili. Resno pa so se nekateri pričeli zanimati za vprašanje Slovenskega doma z namenom, da ostane ribniško razširjanje pri ribniški cerkvi.

Brat Frank Sepič je nagovoril občinstvo ter mu pojasnil v par izbranih besedah pomen S. N. P. J. za delavce, kakor tudi pomen vpriporjene igre "Hrbtenica". Nato je deklamiral Sepičeva hčerka — I. Molekova "Bratstva znak" — zavestno in povdarjajoče je izražala pomenljive besede deklamacije.

Nato je brat Anton Zorman povedal neko dovtipno zgodbo o slikarju in belem hudču, ki ga je pokojni slovenski pesnik Aškerc nasvetoval slikarju, ter predstavil Sepiča, ki je nastopil z Aškercovo deklamacijo "Ahasver oznanja novo vero". Deklamacijo je izdelal dobro; maska je bila pravilna.

Najbolj sem bil vesel, ko je nastopil moški pevski zbor "Danica". Omenjeni zbor ni deloval zadnjih par let, a se je oprijel svojega dela z vso vnetostjo, da zopet nudi rojakom melodije slovenske pesmi. Zbor je prav lepo zapel par pesmi. Člani "Danice", le tako naprej, gojite slovenske pesmi! Pridobite si mladino v pevski zbor, da bodo tu rojeni Slovenci vedeli pomen svojega materinega jezika. Takoj za tem je nastopilo žensko pevsko društvo, ki je odsek podpornega društva "Sloga". Vse pogoje ima tudi to društvo, da še naprej goji slovensko pesem, ker po kratkem času učenja so pevke tega društva dobro zapele.

Igra "Hrbtenica", upam, je dobro izpadla. Ako sodim iz prvega dejanja, tedaj je šla tudi eksplozija v tretjem dejanju kakor vse ostale glavne scene v igri, brez kakih večjih hib naprej.

Vloga Dvorška je imel John Zupancič. Videti je bilo, v prvem dejanju seveda, da ji je bil kos; igral je dobro, le maskiran bi lahko bil boljše. Luca, ki jo je igrala ga. Grdenc, je tudi nastopila pohvalno. Glavna ženska vloga je bila v rokah ge. Josephine Ribičeve. Njej se je tako poznalo, da pač ni novinka na odru. Kretanje je imela tako priproste, prepričevalne in domače, da se je zdelo gledalcem kot da jo vidijo pri njenem delu doma. Prav nič ni bila v zadregi, kot se to kaj rado opazja pri igralcih diletantih. Kati, Rozina mati, se je sukala tudi spretno. Dobro je nastopal Frank Nagode v vlogi Bingeljana. Seljana je igral Anžon Debevec ter ga dobro pogodil, le malo premlad je zgledal za očeta velike "punce" Rozl. Ostali, ki so nastopili v prvem dejanju, so pokazali, da so še precej pravilno vzeli celo igro v pravi pomeni ter so jo predstavili publiku prav povoljno.

Scenerija za prolog kakor tudi za prvo dejanje je bila okusno urejena, kar pač nisem pričakoval. Vse je zgledalo, da so člani društva, kateri so imeli stvar v rokah, prav z zanimanjem posegli v delo, da so spravili igro kakor tudi ves ostali program v tako dober tir in harmonijo.

V Sheboyganu je veliko zanimanja za kulturna društva. Tudi ni nobenega vzroka, zakaj bi ga ne bilo. V svoji sredi imajo Sheboygančane dovolj zmognih igralcev, pevcev kakor tudi voditeljev, da gredo z začetnim delom naprej, da pokažejo drugim narodom svoje zmognosti ter da so slovenska mladina znala ceniti kulturo svojih staršev.

Bilo še mnogo sličnih priredb v Sheboyganu! — L. Beniger.

Mornarična konferenca treh držav.

Washington, D. C. — Ameriška vlada se zdaj posvetuje z Anglijo in Japonsko glede konference v svrhu redukcije bojnih mornaric. Konferenca se vrši v prihodnjem juniju v Ženevi. Francija in Italija, ki sta odklonili sodelovanje, bosta povabljeni, da pošljeta opazovalce.

Učepnjaki šihajo stare nazore o družini in veri

Sedanja forma družine izgine v 50 letih, nakar država prevzame vzgojo otrok.

Chicago. — Okrog tisoč učiteljev in učiteljic ter očetov in mater je zadnje soboto poslušalo skelečo obsodbo starih tradicij in sentimenta, ki drže pri življenju stare nazore in sistem družine, vzgoje otrok in zakona. Obodbo je izrekel dr. John B. Watson, mlad in energičen psiholog ter vodja nove psihološke šole, ki je govoril na konferenci o vzgoji mladine v Palmer Housu, ki so jo sklicale tri organizacije: Centralni svet za vzgojo otrok, Društvo v liku noisu za mentalno higijeno in Čikaška zveza za vzgojo mladine.

Dr. Watson je napovedal, da sedanji sistem zakona in družine razpade popolnoma v prihodnjih petdesetih letih in potem bo država prevzela vso skrb za otroke. On zastopa prepričanje, da je človek plod razmer, v katerih se rodi in živi, zato ga država ne sme uklepati v verige tradicij, ki so že davno preživele svojo veljavnost.

"Človek je tak, kakršnega naredi družba, ne pa tak, kakršnega bi gotovi ljudje radi imeli," je rekel dr. Watson. "Pisatelj in trgovec, slikar in morilec so vsi produkt enega in istega procesa na vrtu življenja. Kaj smo in kaj bomo, zavisi od življenja, kje smo in kaj delamo ter kako živimo. Današnja mladina je že zavrgla staro etiko in vero. Nahajamo se v prehodni dobi. Nov red je le še vprašanje morda ene generacije. V petdesetih letih, ako ne bo kake druge izpremembe, popolnoma izgine sedanja forma zakona in družine in v bodoče bo država ekubrela za otroke. Družinskega življenja, kakršno poznamo danes, ne bo več."

"Večina ljudi ne razume, ne vidi tega rapidnega preobrata. Starši in učitelji tudi ne vidijo, zato pa kriče, da mladina leti v propast in da je vsega kriv materializem. Vzajatelj stare šole, namesto da bi pomagali mladini razviti novo etiko, jo pade nazaj, kar je velika napaka. Mladina ne pojde nazaj. Vse ni več pozitivni stimulant, ker je stara in izčrpana; družinsko življenje in omejena ljubezen ne daje več komforta in sreče. Družinsko življenje razpada očividno, in starši ga ne morejo ohraniti. Vsa dežela je alarmirana — toda mi nismo. Mi vemo, kaj je vzrok in česa je treba. Nova etika mora bazirati na bioloških in socioloških faktih, ne pa več na tradicijah in sentimentu. Najti moremo nove koncepte."

Dr. Edwin A. Kirkpatrick, predsednik državne normalke v Massachusettsu, je govoril o splošnem problemu moderne mladine. Rekel je, da bi oženjeni ljudje več koristili sebi in drugim, če bi sami ljubimkani, namesto da protestirajo proti ljubimkanju med mladino. Današnji zakon moza in žene propada največ radi tega, ker ljubimkanje med zakonci preneha takoj po poroki. In ker sami ne vedo, česa jim manjka, se znašajo nad mladimi ljudmi.

Mladina bi morala biti poučena v šolah o vseh dejstvih glede spola. Morala bi znati, da spolni impulz igra zelo veliko vlogo v življenju posameznika, pa naj nam je to prav ali ne. Močan spolni nagon je ravno tako potreben kakor močne mišice in bistri možgani. Staro idejo in nauk, da je spol nekaj grdega in nečistega, je treba zavreči. Tradicija, da je treba spol skrivati, je naredila več škode kot dobrota. Zakaj se bi ljudje sramovali svojega telesa, posebno če je lepo? Naj se sramujejo grdega telesa, ne pa lepega. Največja nesreča je, da oni, ki so poklicani, ali se sami pokličejo za regulatorje v spolnih zadevah, ne znajo ločiti dejstev, procesov in činov glede spola, ki jih izražata znanstvenik in umetnik v besedi ali sliki od zlorabljanja spolnih stvari v nenormalnih, neestetičnih in najmanj idejalnih manifestacijah.

ZARKOMET

Ignoranca plačuje s smrtjo.

Kristina Stobel iz Red Banka, N. J., mati desetih otrok in žena revnega vrtnarja, je te dni ustrelila svojega šestnajstletnega hčera Roza in njenega nezakonskega otroka takoj potem, ko je deklica porodila v kleti. Morilka je pojasnila dvojni umor s tem, da "jo je zgrabila prevelika jeza radi hčerine sramote."

Tragedija gre na rovaš negovane ignorance in onih hinavcev, ki so naredili nezakonski porok za greh in sramoto. Stavim deset dolarjev proti enemu, da je morilska mati strogo krščanska žena, ki se je držala krščanske morale. To se pravi, da ni hotela "pohujšati" hčere s "svinjarskimi" pojasnili glede spolnega impulza, in gotovo ni hotela ničesar slišati o porodni kontroli. Ker je sama imela polno hišo otrok, ni imela dosti časa paziti na hčer, kaj da počne zunaj hiše.

Posledica? Hči je mrtva, njen otrok je mrtev, mati je v ječi in oče je sam ostal z devetimi otroci. Družina je razbita, uničena. In koliko je takih tragedij na krščanskem svetu!

Kutarji gonijo svinje na pašo!

Čikaški in lemontski franciškani, lenuhari po poklicu, se zdaj otepaajo s stari svinjskim argumentom. Pri njih je vse svinjsko, kar ni pošteno in limburški sirom rimske morale. "Prosveta" je pornografija (haha!), ker je proti cenzuri na umetnost in ker včasih prinese vest o kakem škandalu ali kak odločki iz Bocaccija! Vse to je pornografija!

Franciškani, ki žive v bedakovem paradizu in ne vidijo dejstev niti v svojih lastnih vrstah, pišejo in govorijo kot kaka stara, histerična tercijalka, ki je jezna na vse ljudi, ker je nihče več ne mara. "Edino svinjam je vse svinjsko," je zapisal nekdo. To je je metafora, ki dela svinjam krivico. Svinje ne delajo tega, kar delajo ljudje-porvazniki, katerih se tudi po farovžih in kloštrih ne manjka!

Zakaj ne sebi?

Pregovor pravi, da je vsak svoje sreče kovač. Delavci pa svoje srečo svojim gospodarjem. — A. P.

Problem za specialiste.

Cenjeni Zarkomet! Posveti sem v Canonsburg, Pa. in poizvedi, kaj je s hrbtenicami, katerih članov dram. kluba, ki se protivijo igri, katero je izdala jednota, dasi so člani S. N. P. J. — Old Timer.

Čakajte, da pride gripa!

Iz Aliquippa: Ako bi bil ti tukaj ob dvajsetletnici dne 12. februarja, bi bil videl čudno pogrebščino. Pogrebnišnik in pop sta bila, a mrtveca so zapili v "selarju". — Nace Nacetov.

Kultura maršira...

Slovenskim domovom, ki imajo odre za igre, naj velja sledeče toplo priporočilo: Društvo, ki žele prirediti igro, naj se zaračuna visoka vsota za najemnino dvorane. Dramatika je zelo nemoralna reč! Moralno pa je, da se pijanem kvartopiercem prepusti dvorana po cele noči brezplačno, da niti za luč ne plačajo! Tak bodi vaš napredek. — Krtača št. 3. — K. T. B.

Ljubimkanje med mladino je res igranje z ognjem, če je mladina nevedna glede faktor spolnega življenja. Mladina, ki je poučena, pa ne bo zgorela. Mlad ljubimkanja je potrebno. Resni ljubizen naj bo dovoljena le tedaj, kadar se najde par, ki se hoče vzeti. Čezmernost je nevarna, ker povzroča oslabljenje živcev in vodi v impotentnost v poznějšíh letih. Popolna vzdržnost je tudi nevarna. Deklica, ki se ne pusti dotakniti od moškega, lahko postane mrzla na pram vsakemu moškemu in ne srečna v zakonu, ali pa morda kapitulira prvemu, ki se je loti, dasi ni prikladna zanj kot žena.

RAZNE VESTI

AKCIJA PODVZETA PROTI LEVEMU KRILU KRZNARSKIH DELAVCEV.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ga asesment, da bodo lahko nadaljevale boj progresivcev proti internacionalci. Skupni odbor trdi, da newyorški podružnice tvorijo 85 odstotkov članstva internacionalce, ki šteje petnajst tisoč članov.

Skupni odbor, podružnice in posamezni člani so obtoženi, da so skovali zaroto, da se plačujejo prispevki skupnemu odboru mesto internacionalci, kar toliko pomeni, da so ustanovili dvojstveno organizacijo. Druge obtožbe očitajo zaroto, da se štrajkovni stroški prenesejo na splošni stavkovni komitej, od kontrole skupnega odbora, katerega predsednik je bil desničar Morris Zeitling, dalje da stavkovni računi niso v redu in da je bil poročen denar podjetnikov transferiran v stavkovne namene. Gold je obtožen, da je koval zaroto, da izroči unijo neimenovanim strankam in da obdržal tajne konference, na katerih je odnehal od nekaterih unijskih zahtev.

Šahovski turnir v New Yorku.

New York. — Svetovni prvak Capablanca je v torek porazil dr. Vidmarja, jugoslovanskega prvaka. To je bila dvanaesta igra v mednarodnem turnirju šestih prvakov za svetovno prvenstvo. Dr. Vidmar se je podal, ko je naredil 37 potez. Capablanca je došel dolet petiger in šest "drawov" (neodločitev) na svoj kredit. Zmagal je osemkrat in izgubil samo trikrat. Dr. Vidmar je zmagal petkrat, izgubil pa sedemkrat.

Eksekucija jolietake šestorice spej preložena.

Joliet, Ill. — Sodnik De Young od Illinoiskega vrhovnega sodišča je v sredo dovolil tretjo odgoditev eksekucije šestih morilcev, ki so ubili pomožnega jetnika Kleina v tukajšnji državni kaznilnici. Šestorica je imela biti obeshna 11. marca.

Samomor v igralnici Monte Carlo.

Monte Carlo, Monaco, 9. mar. — Igralci v kazini Monte Carlo so bili včeraj v paniki, ko je pri eni igralnih miz počil strel in neki samorej je zvrnil mrtev na tla. Samomorilec, o katerem so dajo, da je Anglež, je zaigral ves svoj denar.

Stavka klobučaric.

Chicago. — Štirideset delavk v klobučarski tovarni Original Hat Works, 21 So. Wabash ave., je 7. t. m. zastavkalo v znak protesta, ko je bil odslovljen neki ujniški delavec in uposlen neunijski po nižji mezd. Delavke so organizirane.

40 milijonov avtov do leta 1940.

Chicago. — Ako bo šlo število avtov v Ameriki tako rapidno naprej, tedaj bo imela Amerika leta 1940 nad 40 milijonov avtov. Tako je dejal včeraj v Palmer Hausu na konvenciji ameriških železniških inženirjev H. C. Crowell, glavni pomožni inženir pennsylvanske železnice.

Brat generala Vrangla se je ustrelil.

Rim, 9. marca. — Baron Nikolaj Vrangl, brat generala propadle bele armade na Krimu, se je včeraj ustrelil v Rimu. Star je bil 57 let. Baron je bil svoječasn polkovnik v carski straži in pri dvornih gostijah je večkrat plesal s carico.

Član chilanske vlade se je ustrelil.

Santiago, Chile, 9. marca. — Alfredo Riosco, generalni direktor davčnega urada, se je včeraj ustrelil, ko ga je policija hotela aretirati radi poverbe treh milijonov pesov (360.000).

Pašistovski poslanci so si povikali plače.

Rim, 8. marca. — Italijanska fašistovska zbornica je včeraj odglasovala za povišanje plače vsem poslancem \$33 mesečno. Mussolini je proti povišanju pravil, da vlada ne bo izplačala denarja.

Ameriška zgodovina v marcu

II.

11. marca, 1841. Parnik "President" zginil na morju. Pred dnevi brezličnega brzjoja je bilo precejšnje število ladij, ki so odplule iz pristanišča, ne da bi se kdaj več slišalo o njih. Tako je parnik "President" dne 11. marca, 1841, zapustil New York za Liverpool s 136 potniki. Parnik ni nikdar prišel v Liverpool ali drugam in nikdar se ni izvedelo, kje in kako se je parnik potopil.

Sličnih tragedij je bilo precej. V maju, 1854, je ladja "Aurora", ki je odplula iz New Yorka s potniki in dragocenim tovorom, izgubila brez sledu. V marcu, 1854, je parnik "City of Glasgow", ki je nosil 450 potnikov, zginil na poti iz Liverpoola v Filadelfijo in nikdar se ni nič izvedelo o njegovi usodi. Parnik "Tempest" je zapustil New York v februarju, 1857, s 150 potniki in nikamor dospel. Na isti način je mnogo drugih parnikov izgubilo brez sledu bodisi radi požara, eksplozije kotla, trčenja ali viharja.

Več morskih nezd se je pripetilo tudi v zadnjih letih, ali da bi ladja brez sledu izgubila, je postalo nemogoče valed brezličnega brzjoja. Vest o nezdgi se takoj javlja potom radia in parniki v bližini drviljo k rešitvi, vsaj ob pravem času, da poberejo ponesrečence iz rešilnih čolnov.

30. marca, 1868. Predsednik Johnson pod obtožbo. Konstitucija Združenih držav daje potlanski zbornici (House of Representatives) izključno pravico obtožiti (impeach) sodne in eksekutivne uradnike federalne vlade radi prestopkov, tikaajočih se slorabo uradniške dolžnosti. Senat je edina oblast, ki sme voditi obravnavo na podlagi take obtožbe. V takem slučaju predseduje senatu glavni sodnik vrhovnega sodišča.

Predsednik in podpredsednik Združenih držav, kakor tudi vsi federalni civilni uradniki, morejo biti odstavljani, ako so obdolženi in spoznani krivim radi izdajstva in drugih težkih zločinov in prestopkov. Le enajstkrat v zgodovini Združenih držav se je zgodilo, da je kongres začel to sodno postopanje (impeachment). Posledica je bila, da je bil en senator izgnan in trije federalni sodniki so bili odstavljani.

Najslovičnejši "impeachment" je bila obtožba proti Andrew Johnsonu, 17. predsedniku Združenih držav. Johnson je bil krojač v svojih mladih letih in je začel svojo politično kariero kot vodja delavske stranke in agitator proti močno organiziranim veleposessnikom v Tennesseeju. Kasneje je zastopal to državo v obeh zbornicah kongresa. Bil je imenovan podpredsedniškim kandidatom l. 1864 in zvoljen skupaj s Lincolnom. Po umoru Lincoln je avtomatično postal predsednik Združenih držav.

Kot predsednik je Johnson postopal proti južnim državam s prizanesljivostjo, odprl južna pristanišča za trgovino in proglasil splošno amnestijo. Take in enake odredbe so ogorčile vojsko kongresa. Večkrat so poskušili dvigniti obtožbo proti predsedniku, končno je bila v poslanski zbornici sprejeta resolucija v tem smislu in dne 30. marca, 1868, je začela obravnavo pred senatom. Predsednik je bil obdolžen zlorabe zakona, korupcije v rabi svoje pravice vnetiranja in vmešavanja v volitve in "drugih visokih zločinov in prestopkov". Senat je glasoval 35 proti 19 za obsodbo; ker pa ni bilo za obsodbo potrebne dvotretjinske večine, je bil predsednik oprostjen.

Ob prihodnjih predsedniških volitvah je Johnson propadel pri nominaciji za predsedniškega kandidata, ali l. 1875 ga je država Tennessee zopet poslala v senat.

30. marca, 1867. — Nakup Alaske. Alaske sta odkrila Bering in Čirikov l. 1741. Ruski kržnarji so ustanovili stalne naselbine l. 1784, med temi mesteci Sitka in druga.

Rusija ni nikdar imela nikaškega dohodka iz Alaske, na drugi strani pa ni Angleška hotela priznati ruskih pravic do Alaske in sosednih otokov. Zato se je Rusija hotela iznebiti Alaske kot mogočega vira mednarodnih homati in prepuстила je to ogromno severno ozemlje Združenim državam proti plačilu \$7.200.000.

Senat je nekoliko časa nasprotoval temu nakupu, češ da je škoda za denar. Državni tajnik Seward je pa navdušen veroyal v bodočnost Alaske in pogodba je bila končno odobrena. Čas je pokazal, da je to bila res izvrstna kupčija. Dodala je k Združenim državam ozemlje z obsežnim naravnim bogatstvom, katerega površina — vatevsi Alaske otoke — meri 590.000 kvadratnih milj, torej približno toliko kot površina Španke Francije in Nemčije skupaj. Do l. 1926 je Alaske producirala čez 353 milijonov vrednosti zlata in velike količine srebra, bakra, premoga in petroleja. Alaske je pravec raj za lovec. V primorju se nahajajo velikanški gozdovi. Najvažnejša domača industrija pa je ribolov.

L. 1912 je bila Alaske organizirana kot teritorij Združenih držav. Ima legislaturo, izvoljeno potom direktnega glasovanja. Predsednik Združenih držav imenuje governorja za dobo štirih let. Glavno mesto je Juneau. Po ljudskem štetju l. 1920 je prebivalstvo Alaske štelo 55.000 ljudi, skoraj 28.000 belokožcev in čez 27.000 Indijancev in Eskimov.

F. L. I. S.

Vesti iz Jugoslavije

Ivan Vavpotič, znani slovenski slikar, je 21. februarja obhajal svojo petdesetletnico.

Policija na konjih je dobila Ljubljana. To pa je napredek!

Huda obsodba ljubljanskega škofa Jegliča. "Križ na gori", ki izhaja kot "glasilo katoliške mladine" prinaša prevod enega govorov "Alas apach Zarathustra" (Indeks?), nato pa pod rubriko "Katoliško dnevno časopisje" izjavlja doslovno sledeče: "Katoliškega dnevnega časopisja pri nas ni. Ljudske strasti se z vseh strani božajo in negujejo, povod pravilo: zob za zob: — kakor pred Rešenikom... Kaj pa je potem "Slovenec", glasilo ljubljanske škofije? Glasilo katoliških najmlajših se mora tudi od nasprotne strani priznati načelnost.

Za klerikalce so delavci sedaj "občinski tepčki". Socijalistični "Delavec" je objavil socijalni program krščanskih socialcev ter obenem izrazil pričakovanje, da bo krščanski socialci dr. Gosar kot minister za socijalno politiko nemudoma izvedel ta program. "Slovenec" označuje to zahtevo kot neumno demagogijo in v prvi, da mora zahtevati kaj takega samo kak "občinski tepček". Končno se še čudi, zakaj "Delavec" ne zahteva, naj bi dr. Gosar prinesel vsakemu članu socijalističnih strokovnih zvez povrh vsega še "zlati uro". S tem je "Slovenec" povedal vse, koliko je vreden klerikalni socijalni program v praksi. Po zatrdilu "Slovenca" so delavci sedaj "občinski tepčki", ako mislijo, da bodo klerikalci izvršili svoj socijalni program. Pred volitvami, ko bodo klerikalci zopet potrebovali delavske glasove, pa bo SLS delavce zopet posadila, če treba tudi na papežev prestol. Tedaj klerikalci ne bodo delavcem obljubovali samo zlate ure, ampak tudi zlata nebesa.

Volitev obratnih zaupnikov v Hrastniku. Pri volitvah obratnih zaupnikov v steklarni so bili izvoljeni: Alojz Hudi, Franc Vratcun, Franc Zaletel ml., Viljem Stranik, Jožef Goete; namestniki: Matija Kotnik, Franc Zaletel st., Friderik Planina. Fran Zibret in Edmund Stoklas. Kot obrtni zaupniki v kemični tovarni so bili izvoljeni: Franc Zupanc, Anton Sekola, Anton Železnik, Miha Kovač, Karol Černič; namestniki: Anton Zupanc, Iv. Jošt, Ivan Jevšinek, Ivan Kozjak in Fran Jeršin.

Obitnice znamenitih Amerikancev

I.

Augustus Saint-Gaudens.

(1. marca 1848)

Augustus St. Gaudens, ameriški kipar, se je rodil v Dublinu na Irskem in prišel je že kot otrok v Združene države. L. 1867 je šel v Pariz radi umetniških študij. V Rimu je izdelal svoj prvi kip "Hiawatha". Leto potem se je povrnil v Ameriko. Imed njegovih del naj omenimo senio petih kipov, proslavljajočih junake civilne vojne; najbolj znani izmed teh je kip Farraguta, ki stoji na Madison Squaru v New Yorku, kakor tudi kip generala Shermana na konju, stoječ na Plaza ob newyorškem Central Parku. Imed njegovih idealnih kipov slovi "The Puritan", ki proslavlja energičen duh prvih puritanskih naselmov. Imed drugih njegovih del treba omeniti tudi kip Lincoln, ki se nahaja v Lincolnovem Parku v Chicagu. St. Gaudens je bil kipar, ki se je odlikoval po originalnosti in avtosti; francoski okus je bil v njem očividni. Umrl je l. 1907.

William Dean Howells.

(1. marca, 1837.)

William Dean Howells se je rodil pri Martin's Ferryju, Ohio. On sicer ne bo kot pisatelj vzemal važnega mesta v ameriški literaturi, ali pomemben je bil njegov vpliv na ameriško književnost med leti 1870 in 1890.

Bil je velikega pokoljenja in njegovi starši so bili kvakerji. Oče mu je bil tiskar in novinar in tako je Howells že v mladih letih prišel v dotiko s pisateljevanjem in tiskarskim črnolom. Služil je najprej kot urednik v Cincinnatiju in Columbuju, O. L. 1860 je zaslovel s svojo knjigo "Lincolnovo življenje" in prvi časopis in revije so se začeli trgati za njegove članke. Postal je urednik slovite revije "Atlantic Monthly", ki je bila tedaj največja literarna revija v Ameriki. Njene književne kritike so bile v Ameriki merodajne. Zato je Howells postal nekaj patrijarh ameriškega književništva.

Spisal je sam jako mnogo novel in pesmi ter izredno mnogo literarnih kritik.

James Lane Allen.

(3. marca, 1849.)

James Lane Allen se je rodil v Lexingtonu, Ky. V svojih poznih letih je postal popularen pisatelj, ki je v svojih povestih tolmāčil življenje in značaj prebivalcev svoje države. Njegova dela preveča odločen moralni ton, kar je pričakovati od pisatelja, ki je dobil svojo vzgojo v strogo verskem miljeju Kentuckyja pred civilno vojno. Istočasno nosijo njegovi spisi žig svežosti in plemenitosti. Najbolj znana njegova knjiga je morda "The Kentucky Cardinal", tako imenovana po krasni ptici z rdečim perjem, ki je kaj domača v tej državi. "The Choir Invisible" in "The Doctor's Christmas Eve" sta dve drugi izmed najslovičnejših Allenovih novel.

Kazimir Pulaski.

(4. marca, 1748.)

Grof Kazimir Pulaski, poljski revolucionar, se je rodil v Litvi. L. 1769 se je ob strani svojega očeta in bratov udeležil upora proti polskemu kralju Stanislavu Avgustu in po očetovi smrti je sam poveljeval upornikom. Koalicija Rusije, Avstrije in Prusije, ki je razkosala Poljsko, pa je kmalu napravila ves upor nepotrebnim. Pulaski je zbežal na Francosko, kjer se je srečal s Franklinom in mu ponudil svojo službo v borbi za ameriško neodvislost. L. 1777 je kol prostovoljec vstopil v Washingtonovo vojsko. V bitki pri Brandywine se je odlikoval in kongres mu je podelil čin brigadnega generala in poveljništvo konjeniške divizije. Po petih mesecih pa je podal ostavko; kasneje pa se je priključil glavni vojski, ki je bila vtaborjena pri Valley Forge. Dobil je dovoljenje, da organizira

neodvisen kor konjenštva in lahke infanterije. Ta kor je bil znan pod imenom Pulaskega legija. Pri obleganju mesta Savannah je poveljeval francoski in ameriški kavaleriji in pri napadu dne 9. oktobra, 1779, je bil smrtno ranjen. Umrl je dva dni kasneje.

Luther Burbank.

7. marca, 1849.

Veliki ameriški botanik Luther Burbank je imel le malo šolske vzgoje. Kot deček je delal nekaj časa v tovarni za pluge in potem postal vrtnar. L. 1875 se je naselil pri Santa Rosi, California, katero mesto je zaslovelo po vsem svetu po novih vrstah sadja, cvetlic in zelišč, ki jih je ustvaril "čarovnik rastlin" — kot so ga imenovali.

Leta učenja in eksperimentiranja so napravila iz Burbanka velikega strokovnjaka v rastlinski vedi. Ali njegovo strogo znanstveno pomembnost daleč nadkriljujejo njegovi veliki praktični uspehi: ustvarjenje novega in boljše sadja, cvetlic, zelišč in dreves za neporedni blagor človeštva. Burbank je le malo spisal o svojem delu; ali trebalo bi mnogo knjig za opis tega, kar je dejanski ustvaril na polju rastlinstva. Eden njegovih prvih uspehov je bil razvoj slovite Burbankovega krompirja. Ustvaril je tudi kakih dvajset novih vrst češapljev. Vredil je tudi nove vrste sadja, zatom hibridizacije (skrižanja raznih vrst v nove poltanke). Znamenite so njegove poltanke med japonsko silivo in marelico, med broskvijo in mandeljnom, silivo in mandeljnom itd. Tekom 25 let je eksperimentalno s jagodami in razvil nove vrste raznih jagod. Nove vrste paradiznika, špargeljnov in drugih zelišč, ki so se sedaj vdomačila po vsem svetu, izvirajo iz Burbankovih gredic pri Santa Rosi.

William Jennings Bryan.

William Jennings Bryan, ameriški politični voditelj tekom četrtoletja, bo ostal v spominu zlasti kot velik govornik, nasprotnik sedanega sistema zatega novčanstva, ki ga je smatral neugodnega za farmerje in delavce, in kot zagovornik mednarodnega mira in zakonov proti trustom. "Srebrnoustni govornik" je bil njegov popularni pridevek.

Bryan je začel svojo kariero kot odvetnik v Jacksonvillu,

Florida, in služil je nekoliko let v kongresu. Kasneje se je večinoma posvetil novinarstvu in politiki. Bil je trikrat kandidat demokratske stranke za predsednika Združenih držav, apeliral je zlasti na farmerje, delavce in male obrtnike, ali izvoljen ni bil nikoli.

Za časa predsedniških volitev l. 1912 je Bryan prispeval k nominaciji Wilsona s tem, da je v zadnjem trenutku privedel glasove delegatov iz Nebraske in drugih držav na Wilsonovo stran. Ko je Wilson postal predsednik, je imenoval Bryana svojim državnim tajnikom. Kot tak je sklenil razne dogovore z inozemskimi državami glede poravnave vzajemnih sporov potom razsodništva, ali kmalu je podal ostavko, ko je svetovna vojna začela zapletati Združene države v resen položaj. Povrnil se je k urejevanju svojega tednika "The Commoner".

Ko je agitacija radi zlatega novčanstva prešla, je ime Bryana ostalo spojeno s dvojico drugih političnih vprašanj: bil je proti imperijalizmu in za inicijato in referendum. Pobjljal je, kar je smatral za posnemanje starokrajškega imperijalizma v politiki Združenih držav napram Filipinom, Srednji Ameriki in Zapadni Indiji. Zastopal je tudi stališče, naj ima ljudstvo pravico inicijative in referenduma, t. j. pravice predlagati in sklepati zakone potom splošnih volitev, kakor tudi pravico odpoziva (recall), t. j. ako določeno število volitev zahteva, da se vniči kak mandat, ker se je izvoljenec pokazal nevrednim danega mu zaupanja.

Bryan je zlasti v zadnjih letih svojega življenja nastopal kot nasprotnik evolucije, nauku o razvoju človeka iz nižjih oblik živalstva, in bil je glavna figura v slovitom "opiečnem procesu" v Daytonu, Tenn. Par dni po tej obravnavi je nenadno umrl.

Profesor, ki uči Einsteino teorijo, obtožen blasfemije!

Richmond, Va. — Profesor James Carter, ki je v srednji šoli razlagal učencem Einsteino relativitveno teorijo, je bil obtožen blasfemije!

Banke pokajo.

Palm Beach, Fla. — First American Bank & Trust Co., ki je imela 13 milijonov dolarjev vlog, je zaprla vrata.

DRAMATIČNO DRUŠTVO "VEROVŠEK"

vprizori

v nedeljo, dne 13. marca

NA ODRU SLOVENSKEGA DEL. DOMA

V COLLINWOODU

slajno komedijo

"VDOVA ROŠLINKA"

Spisal Cvetko Golar

OSEBE:

Vdova Rošlinka		Zofka Birkova
Manica, njena hči		Rosi Bukovnik
Tončka, Manica prijateljica		Josephine Turk
Robtmanov Janez		Henry Princ
Balanča, romar		Anton Dolinar
Jernejec		Lojze Vovk
Gaspar		Jon. Godec
Tomažin		Jon. Zakrajšek
Blazon		Rudi Tomšič
Tinec pastir		Frank Cesen, ml.

F. Cesen, režiser.

Andy Bošić, oskrbnik odra. — John Gorjanc, električar. — Orkester, Slov. filharmonični klub.

— Zastor se dvigne točno ob 7. zvečer.

CENA VSTOPNICAM \$1.00, 75c in 50c. Vabi uljudno — Odhor.

VELIKI VELIKONOČNI IZLET

V JUGOSLAVIJO

(mimo Cherbourga) s orjaškim brzoparnikom

BERENGARIA

53.236 ton

Odpluje iz New Yorka

V TOREK 5. APRILA

Pridružite se temu izletu in praznično velikonoč v krogu vaše družine, v stari domovini.

Gosp. S. Vuković, zastopnik Cunard proge, vas bo spremljal do cilja, paži na vašo prtljago, ter skrbel za udobnost in zabavo. Dobra domača kuhinja in piljaka.

Oskrbite si prostor takoj; vprašajte vašega lokalnega zastopnika, ali pa pišite na:

CUNARD LINE

140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Leonid Andrejev:

BREZDNO

(Dalej.)

Izbuljene oči so se vedno bolj napenjale in vedno bolj svetile. In ko se je Njemovecki ozrl stran, je dolgin stopil malo nazaj in ga udaril brez zamaha od spodaj v brado. Njemoveckemu je glava omahnila, zobje so zaskripali, čepica mu je zlezla na čelo in odletela; zakrilil je z rokama in padel vznak. Močke, brez krika se je obrnila Zinočka in zbežela z vso hitrostjo, kolikor je mogla. Obrtili je zakričal zategnjeno in čudno: — A-a-a!...

In se je s krikom pognal za njo.

Njemovecki je vstal opotekaje se, toda ni se utegnil vzravati, ko ga je zopet zbil z nog u daren v tilnik. Njih je bilo dvoje, on pa je bil sam, slab in boja nevajen. Dolgo se je boril, praskal z nohti kakor pretepačjoča se ženska, včasih pa zaihtel v polžavestnem obupu in grizel. Ko je popolnoma omagal, sta ga vzdignila in ponese; upiral se je, toda v glavi mu je šumelo, prenehal je razumevati, kaj se godi z njim, in je onemogočil obvisel na nesojih ga rokah. Zadnje, kar je videl, je bil košček rdeče brade, ki mu je skoro zlezla v usta, za njo pa tema gozda in svetlo bluzo bežečega dekleta. Bežala je molče in hitro, tako kot je

tekla pred par dnevi, ko so se lovili — za njo pa se je podil z majhnimi koraki obrti in jo dohiteval. Potem je začutil okrog sebe praznino, letel z zamirajočim srcem nekam navzdol, udaril z vsem telesom ob zemljo in izgubil zavest.

Dolgin in rdečelasce, ki sta vrgla Njemoveckega v globel, sta nekoliko postala in prisluskovala, kaj se godi na dnu. Njihova obraza in oči pa so bili obrnjeni v ono stran, kjer je ostala Zinočka. Odtam se je zaslislal visok, pridusen ženski krik in je takoj zamrl. Dolgin je jezno vskliknil:

— Baraba — lomeč veje kot medved, je stekel naravnost tja.

— Jaz tudi! Jaz tudi! — je vpil z visokim glasom rdečelasce in se spustil za njim. Bil je slaboten, sopihal je; v boju je dobil sunek v koleno, in jezilo ga je, da se je prvi domislil dekleta, da pa ga bo dobil poslednji. Ustavil se je, podrgnil z roko koleno, pristavil palec k nosu, se osmrkal in spet stekel z žalostnim krikom.

— Jaz tudi! Jaz tudi!

Temni oblak se je že razlezel po vsem nebu in nastopila je temna, tiha noč. Nizka postava rdečelasce je izginila v temi, toda še dolgo se je slislal neenaki topol njegovih nog, šum pohoje-nega listja in trepetajoči, žalostni krik:

— Jaz tudi! Jaz tudi!

IV.

Njemoveckemu se je nabrala prst v ustih in mu škripala med zobmi. Prvo, kar je najslušeje občutil, ko je prišel k zavesti, je bil gosti in mirni duh zemlje. Glava mu je bila topa, kakor da bi bila zalita z motnim svincom, da jo je težko obračal; bolelo ga je vse telo, najbolj pa rama, toda ničesar si ni zlomil ali razbil.

Vsedei se je in je dolgo gledal navzgor; ničesar ni mislil in ničesar se ni spominjal. Ravno nad njim se je povešal navzdol grm s črnimi širokimi listi; Njihova lista je pogledovala očiče-no nebo. Oblak je prešel, niti kaplje dežja ni padlo, zrak je postal suh in lahek, in ščip, s polzračnim, tajajočim se krajem, se je vzdignil visoko na sredino neba. Poslednje dni je svetil zemlji in svetil je hladno, žalostno in samotno. Majhni kosmi oblakov so se hitro gnali v višini, kjer je očividno še vedno vlekel močan veter. Mesecu so se previdno ogibali in ga niso zakrivali na svoji poti. V samotni meseci, v previdnosti oblakov, visokih in svetlih, v vejanju ve-tri, ki ga tam doli ni bilo čutiti, — v vsem tem se je pojavljala tajna globina noči, krajujoče nad zemljo.

Njemovecki se je spomnil vsega, kar se je zgodilo, a ni verjel. Tako strašno je bilo vse to, da ni bilo podobno resnici, ki ne more biti tako grozna. In sam on, ki je sedel sredi noči in gledal od nekdaj spodaj na prevrnjeni mesec in bežeče oblake, je bil ravno tako tuj in neznan

samemu sebi. In pomislil je, da so to samo strašne sanje, zelo strašne in odurne. Tudi te ženske, ki sta jih srečavala tako pogosto, so sanje.

— Ni mogoče — je dejal odločno in je slabotno zmajal težko glavo. — Ni mogoče.

Stegnil je roko, da bi zatipal čepico, da bi šel, toda čepice ni bilo. In to, da je ni bilo, je nenkrat razjasnilo vse; in razumel je, da vse to niso sanje, temveč grozna resnica. Zamrl je od strahu in prihodnjemu minuto je že lezel navzgor, se udiral s posipajočo se zemljo in zopet lezel in se prijel za šibko grmičevje.

Ko je prilezel na vrh, je stekel kar naravnost, ne da bi pre-sojal in izbiral smer; in tekel je dolgo in dolgo blodil med drevjem. Ravno tako nenadno in nepremišljeno je stekel na drugo stran in zopet so ga praskale veje po obrazu in zopet je vse postalo podobno sanjam. In zazdelo se je Njemoveckemu, da je nekoč že doživel nekaj podobnega; tema, nevidne veje, ki mu praskajo obraz, on pa teče z zaprtimi očmi in misli, da so to sanje. Njemovecki se je ustavil; potem se je vsedel v neudobno pozo človeka, ki sedi na čisto ravnih tleh, brez vzvišenega mesta. In zopet je pomislil na čepico in dejal:

— To sem jaz. Ubiti se moram. Ubiti se moram, tudi če so to le sanje.

Skočil je na noge in zopet stekel, toda domislil se je in je začel iti počasi. Megleno si je predstavljal mesto, kjer so ju napadli, v gozdu je bilo popolnoma temno, le včasih ga je varal blede mesečni žarek, ki je osvetljeval bela debla, in zdelo se mu je, da je gozd poln nepremičnih in bogve zakaj molčečih ljudi. Tudi to je že bilo nekdanj, tudi to je bilo podobno sanjam.

— Zanaida Nikolajevna! — je klical Njemovecki. Prvo besedo je izgovarjal glasno, drugo pa tiho, kakor da obenem z zvokom izgublja nado, da se kdo oglasi.

In ni se oglasil nihče.

(Konec jutri.)

Iščemo mladega brivca, delo stalno, unijske plače. Oglasite se pri: Louis Knezevich, Sanitary Barber Shop, 5508 Archer, cor. Center Ave. Summit, Ill.

FARMA NA PRODAJ

Proda se 60 akrov obsegajoča farma, zagrajeno in obsejano je 30 akrov, 18 akrov je pripravljeno za kositi z strojem. 12 akrov pa za košnjo z rokami, ostalo je pa pašnik in gozd. Šterna za vodo, dve sobna hiša in spodaj klet sezidana. Dovolj lesa za napraviti štalo. Za več pojasnila in za ceno pišite lastniku: Frank Arko, P. O. Box 112, Willard, Wis. (Adv.)

GOLJŠA ODPRAVLJENA ZA VEDNO

Na stotisoče ljudi ima gošče in ko se vodo tako bi jo odpravili, zato se jim pridruži-te druge nevarne bo- lezni kot: srčno in led- vično napake ter splo- šna oteklina. Ni naj- večkrat konča s smrtjo. Slovski zdravnik Dr. Thomas je izumel zdrav- ilo, katero odpravi GOLJŠO popolnoma. Ni nobene razlike kakšno GOLJŠO imate, in kako dolgo, ker dr. Thomasovo ZDRAVILO PROTI GOLJŠI, jo od- pravi, in splošna vaša tuzanost. Imamo na tisoče priznanih oseb, ki so bile odpravljene. Ako ne pomaga, mi vam povrnemo vaš denar. In sedaj se vam nudi prilika da vašo GOLJŠO odpravite hitro in varno. ENO 30 DNEVNO ZDRAVILO, ki ga prejmete, vas osvobodi očitno vseh tvojih zdravil. Cena samo \$2.00 s jamstvom.

Ne pošiljajte denarja naprej, temveč la- rešite ta oglas in pridolite list za poštino, o- stalo \$2.00 plačate kadar zdravilo sprejmete.

MARDOL LABORATORY
Dept. 604, 1723 N. Kedzie Av.
Chicago, Ill.

Hitra
odprava zoper
KASLJE
SEVERA'S
Cough Balsam
Pri svojem lekarniku

Agitirajte za nove člane

NA PRODAJ JE

Enonadstropna iz opeke sezi- dana za trgovino narejena hiša in poleg je lota severozapadni vogal 28 ulica in Spaulding Av., prodamo tudi potrebno opravo za salun. Oglasite se na: 2441 S. Albany Ave. 1. nadstrop. Tel. Rockwell 3277. (Adv.)

NA PRODAJ JE

Dvonadstropna hiša 4 sobna stanovanja, iz opeke sezidana. Lastnik lahko zida še eno hišo spredaj. Cena je le \$4,640. O- glasite se na: 2441 So. Albany Ave., 1. nadstrop. Tel. Rock- well 3277. (Adv.)

Nadušljevim zastoj
na spomlad

Znamenita metoda, ki je v pomoč na- dušljevim in ki veta tudi najhujše napade — naročite brezplačno poučbujo, še danes.

Ako trpite vseh napadov naduše sedaj ko je mraz in vlažno vreme, ako vas davi kot bi vas imelo sadušiti ob sadnjem sadiklaju, tedaj ne posabite naročiti si od Frontier Asthma Co. brezplačno zdravila na posku- njo. Brezplačno kje živite, če imate še kaj znanja v zdravstvu, pod tem solnem ali ne, naročite si verno tega zdravila na poskušnjo. Ako ravno trpite že dolgo let in ste posku- sili že vse na svetu za naduše in tudi če ste res nad vsem obupali, verno si naročite tega brezplačnega zdravila.

To vam je edina pot, da izveste kakšen napadek je bil izvršen v tem oziru, ne o- držite se kaj vas ste že poskušali, da se rešite naduše. To naznanilo je zato priobeno, da se vsakdo lahko posluši te napredne metode zdravljenja naduše in da to brezplačno zdravilo poskuša, katero je znano tisočletim kot najboljši, ki so jih že hoteli v življenju poskušati. Pošljite ta kupon še danes. Ne odlašajte.

FREE TRIAL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO.,
1097 E. Frontier Bldg., 462 Niagara St.
Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:

VELIKA PRODAJA
SVILE

5 jardov prave ravne svile, črni, bel, ali sive, za \$2.49. ZENSKE! Še nikoli prej niste imele prilike kupiti tako cenega vrednotnega blaga. NEKAJ ČESAR VSAKA ŽENSKA LAHKO UPORABI. Samo, mislite si — 5 jardov prave ravne svile blaga, avilite vrste, jamčena barva in avil. Zelo krasne vrste vzorci kot n. pr. naš No. 1, s raznimi črtami, No. 2, s raznimi kvadrati, No. 3, s pletami, ki so sedaj v sezonski modi. To izvrstno blago se dobro pere in je zelo trpežno in, se na- vadno prodaja po 50c. jard, a po naši posebni ceni vam damo 5 jardov za \$2.49.

Ne pošiljajte denarja. Samo vaše ime in naslov, povojte številko vzorca blaga, ki ga želite. Plačate pismonošo našo posebno ceno \$2.49 in par centov za poštino in to vrednotno blago je vaše. Denar se vam dragevolje povrne ako niste zadovoljni.

HOME MAIL ORDER CO.
Dept. A-2, 673 W. Madison St.
Chicago, Ill.

Tovarniška razprodaja zagrinjal—4 pare za \$5.50

ZENSKE! Še nikdar v življenju niste imale tako ugodne prilike dobiti tako čudoviti zagrinjal po tako nizki ceni kot vam nudimo mi. Samo mislite, 4 pare krasno izdelani zagrinjal za \$6.50, dva para za \$3.50, par se potrebuje za vsako okno.

Ta zagrinjala so narejena iz francoskega blaga, bogato pletene, z artističnim izdelkom na vrhu; flanze in čepki na spodaj. S vrvico obrobljena in krasno obšita. Velikost je 50 inč široka in 3 jarde dolga.

Ne pošiljajte denarja! Samo pošljite ime in naslov, povojte koliko parov želite in kadar se vam zagrinjala prinese na vaš dom, plačate pismonošo našo posebno ceno in par centov za poštino. Zadovoljstvo jamčeno ali vam vrnemo denar.

WESTERN TRADING COMPANY
Dept. C 14, 2148 Chicago Av. Chicago, Ill.

Velika ponudba! Fonograf zastoj! Pošljite samo \$1.00

Moški! Čitajte to izredno ponudbo. Naročite še danes krasno 21 kamnov poslušalo uro, veržno in noč, dobili boste fonograf poleg tega zastoj. Samo mislite si, fonograf in šest plošč zastoj s vsako uro, veržno in noč, ki jih kupite od nas v ti razprodaji. Ura je precej dobro vrste v vseh ozirih. Pokriva je polno poslušalo in ima dve pokrovi krasno izdelana in jamčeno za 25 let. Kabinje je najfinije vrste izdelka, prava selemifarske vrste ura, vrstena za vse prostore in jamčena drasti pravi čas. Vse uro, da selemifarske ure so najboljše in ko enkrat imate eno tak ur, ki se je neradi izločite od sebe.

Samo, da vas seznanimo s našimi višjevrstnimi selemifarskimi urami po naši najnižji ceni \$9.98, umo se odločite, da bomo dali čudovit fonograf in šest plošč prvih 1000 od- malcem.

Fonograf je izvrsten instrument, igra vseh vrst plošč glasno in ima močan motor in je v krasnem obdobju. To je darilo katerega boste gotovo vesel.

SAMO NAM POŠLJITE \$1.00 s vašim imenom in naslovom in plačate ostalo ko se prinese ta krasna poslušala ura, veržno in noč s fonografom in šest plošč darilom. Zadovoljstvo jamčeno ali pa vam vrnemo denar.

WESTERN PHONOGRAPH CO., 2148 Chicago Av., Dept. P. 21, Chi'go, Ill.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCİ—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00
Slovensko-Angleška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00
Zakon Biogeneze—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro \$1.50
Pater Malaventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami \$1.50
Zajednici—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki \$1.75
Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek \$1.00
Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo \$0.50
"Hrbenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo \$0.25c
"Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo \$0.20c

Pišite ponje na:
KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kampanja za dnevnik

Vsi aktivni člani S. N. P. J. naj gredo na agitacijo! Dnevnik mora imeti preko 10,000 naročnikov še to leto. Agitatorje, ki bodo delavni, čakajo lepe knjižne nagrade.

Kampanja za nove naročnike na dnevnik "Prosveto" se odpre 15. februarja 1927 in se zaključ 15. novembra 1927.

Vsakdo, ki se naroči na dnevnik "Prosveto" in ki doslej še ni bil naročnik, bodisi za pol leta ali za celo leto, ali če stari naročnik pošlje dve ali več naročnin NOVIH NAROČNIKOV, je deležen nagrade v knjigah iz zaloge Književne Matice S. N. P. J.

Pogoj za nagrado je NOV NAROČNIK in vsakdo mora poslati celo vsoto naročnine brez vsakega odbitka poštine ali provizije upravnistvu "Prosvete". V tej kampanji ni dovoljena nobena provizija. Kdor si vzame provizijo, ne dobi nagrade.

Za eno polletno naročnino na dnevnik je pošiljatelj deležen knjige "Jimmie Higgins," ki je vredna \$1.00. Za eno celoletno naročnino je pošiljatelj deležen "Slovensko-angleške slovnice," vredne \$2.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$2.00.

Za dve celoletni naročnini dobi pošiljatelj knjigo "Ameriški Slovenci," vredno \$5.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$5.00.

Bratje in sestre S. N. P. J., kakor tudi drugi rojaki in rojakinje, ki še niste naročeni na dnevnik "Prosveto," sedaj se vam nudi ugodna prilika, da si za majhno vsotico nabavite dober list in poleg tega dobite še dobre knjige ZASTONJ!

Požurite se z naročbo! Pošljite naročnino še danes! Naročnina "Prosvete" za eno leto je \$5.00, za pol leta \$2.50. (Za Chicago in Cleere je \$6.50, za Evropo pa \$8.00.) Člani S. N. P. J. doplačajo \$3.80 za celo leto ali \$1.90 za pol leta, ker člani plačajo pri assesmentu \$1.20 na leto za tednik.

Vas pisma in denar pošljite na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Izlet gospoda Broučka v XV. stoletje

Češki spisal Svatopluk Čech.—Poslovenil Stanko Svetina.

(Dalej.)

Zgovorni stavec je umolknil, ker ga je zmotil glas zvona, ki se je zašlislal iz doline. Zakaj solnce se je nagnilo medtem k zapadu in modrikasti obzor se je spremenil v nekaj odsev rdečice in zlata. Iz praških mest pa je zadonel večerni pozdrav, napravo iz enega, potem iz drugega, pa iz ostalih stolpov, tu jasneje tam temneje, v različnih močeh in ljubkih glasovih, ki so se spojili v velikanško himno, slavno in ganljivo.

"To je nekako dolgo in slavno klekanje," je spregovoril brat Matija.

"Slavijo predvečer nedelje," je razjasnil brat Stah.

"Predvečer nedelje? Saj je danes šele petek!" je zaklical brat Matija, ki se je z gotovostjo spominjal, da je imel včeraj pred nesrečnim izletom na Hračane po navadi grah s svinjino.

"Motiš se; sobota je danes, dan svete Marjete," je odvrnil Stah.

"Ravno zato je danes petek. Saj sem se včeraj, v četrtek po obedu spomnil, ali pa kakor na svoje grehe pozabil, da bi moral na poti na Hračane kupiti kak dar svojji gospodnji k današnjemu godu," je odgovoril brat Matija in je tiho vzdihnil: Lepo slavim njen god!

Stah je zopet ostal pri svoji trditvi in gospod Brouček se ni dalje z njim prepiral, misleč, da so se s časom zmotili tudi svetniki.

Bil je tudi že zaspan po dnevnem trudu. Sedaj je prišla v njegovih spominih do časti tudi spalnica, da, tudi kurnik z nebom in s pisanimi pernicami mu je vzbudil žalosten vzdih. Kako bi sedaj tam, sit in napojen, zleknil svoje utrujene ude v oni varni tihi škrinji, na mehkih, puhovih pernicah — sedaj pa mora tukaj spati na goli, trdi zemlji, pod širnimi nebom, v sredi med divjim, oboroženim ljudstvom. Natančno se je odločil, da pri prvi ugodni priliki tudi brata Žižkov zapusti, se skrije kje v krekem gozdu in se vrne po zadušeni vstaji v Pra- go. Taka družba njemu absolutno ne pristaja. Z vsakim sitnežem se bratiti — ko bi vsaj pametno pili bratovščino! Ampak takole! Brat sem, brat tja, pa ti postaviš k obzidju, da bi podajal kamne! Živeti se s črnim kruhom, napivati se vode, spati na goli zemlji — in ko prideš do groša, zagnati jim ga v kad — hvala lepa za tako življenje!

S tem sklepom je potegnil kapo še trdneje na glavo, da bi mu kaj ne zlezlo v ušesa, zavil se je v plač in se je pripravil k spanju.

Govor in sum v taboru je ravnokar utihnil, toda takoj na to je zazvenel močan, strasten glas, ki je nehoti obudil pozornost vsakega. Tudi brat Matija se je obrnil po njem in je zapazil Korando, stoječega na zvišenem mestu v sredi med brati, ki so se zbrali okoli njega. Tudi Etah je zapustil svoje mesto poleg gospoda Broučka in je pristopil bližje k pripovedniku.

V poslednjih solnčnih žarkih se je svetila sloka postava bledega duhovnika, iz katerega oči se je zdelo, da se vsipljejo bliski in katerega roki sta bili iztegnjeni doli, v smeri k taboru križarjev.

Govoril je iz razodeti sv. Janeza o zmagi rujavem, sedmoglavem in s sedmimi kronami,

ki prihaja pogubit dete zvezdnate žene, novo-rojeno Resnico...

To je dobra misel — pridiga ponoči, ko hoče človek po tej težaki tlaki vsaj v miru zadremati! se je jezil brat Matija.

Zavil si je glavo še s plašcem in se je obrnil na drugo stran. Toda močehi navdušeni govor je predrl tudi dvojno pokrivalo in je prisilil brata Matijo po večkratnem obračanju iz ene strani na drugo k temu, da je razkačen zopet sedel in le ušesa zatislil z dlanmi.

Vkljub temu je slislal glas Korandov in pritrjujoče klice navdušenih bratov in sester. Medtem se je že stemnilo. Doli po Letni, po polju holevskiškem in ovenekem so zamigljali v noč ognji v taborih križarjev in tudi tu na temenu Žižkova so zanetili ogenj Taboriti, ki so stražili. Razsvetljevali so pošastne skupine poslušalcev, v sredi med njimi je nejasno migala postava zamaknjeneja govornika, ki je imel razprostrte obe roki, kakor da bi se hotel s svojo gorečo vneto povspeti k zvezdnatemu nebu.

Slednjič je končal svojo pridigo in odzvalo se je burno pritrjevanje navdušenih poslušalcev.

Hvala bogu! se je oddahnil brat Matija in je zopet legel.

Toda v tem je zadonela pesem:

Vi, ki ate božji bojovníki
iz zakona-njegovega,
od Boga pomoči prosite
in v njega upajte
da končno z njim
vselej zmagate.

(Znana husitska pesem iz 15. stoletja, ki je v originalu tiskana z rdečimi nemškimi črkami.)

Najprvo je pel le eden glas, toda hitro so poprijeli novi in novi glasovi, tako da je druga kitica zadonela že v močehem grmečem zboru:

Ta Gospod veli se ne bati
Pogubnikov telesnih,
veli življenje zgubiti
za ljubezen bližnjih svojih,
zatorej okrepite se
srčno v arcih svojih.

Moj bog! Tako vpitje! Niti zaspati ne more človek, je tožil in se jezil na tihem obupani brat Matija.

Toda moral je poslušati še poslednje kitice taborske pesmi:

Kristus vam povrne škodo,
stokrat več obljublja;
Ako kdo življenje da,
imel ga boode večno:
blagor vsakemu,
ki resnico najde.

Zatorej sreli, kopjarji,
vrst vitežkih,
čepniki in sulčarji,
trum razlikih,
pomnite vsi
Gospoda svetega.
Sovražnikov ne bojte se
ne glejte na množino —

In naprej, naprej se je razlegala iz tisoč grli ta pesem neumetniška, toda s krepko silo in z vročo vero napolnjena, ta pesem, ki jo je baje Žižka sam zložil, pred katere glasovi so pobežle bojne čete, ko so jo zaslislale še iz daljave — naprej je grmela veličastno in navdušeno iz grebena Vitkove gore daleč v močeločno pokrajino.

(Konec prihodnj.)